

**MUISTA
AINAKIN
NÄMÄ!**

viiltosuojahousut tai -haalarit
turvasaappaat
kypärä, visiiri ja kuulosuojaimet
ensiapupakkaus
matkapuhelin

ENSI- KOSKETUS MOOTTORI- SAHAAN

Olen kaupunkilainen etämetsän-
omistaja, joka haluaisi hoitaa metsiään
myös itse. Niinpä tartuin elämäni
ensimmäistä kertaa moottorisahaan.

Teksti TIINA TENKANEN | Kuvat SARI GUSTAFSSON

Hyrian järjestämällä moot-
torisahan käyttökursilla
opin kaiken puun kaadosta
pinoon viemiseen. Kar-
simisen jälkeen katkoin
männyn määrämittäihin.

Rankkaa mutta pal-
kitsevaa. Tunnen sel-
viytyneeni voittajana
vaativasta kurssista.

Kuulosuojaimet päähän,
kypärän visiiri silmien suo-
jaksi ja kaasua! Husqvarna
543 -moottorisaha huutaa
Hyrian havaintometsässä
Nurmijärven Märkiössä, kun
ohjaan sahan laippaa kohti puuta.

Hiukan tekisi mieli huutaa itsekin, sillä
pelkään sahaavani oikeanpuoleiseen pol-
veeni, siihen, joka on lähempänä sahaa.

Käytän moottorisahaa ensimmäistä ker-
taa elämässäni. Tarkoitus on tehdä oikea-
oppinen kaatolovi opetusmetsän harven-
nusalueen mäntyyn.

Kemeraan kelpaamaton

Perin metsää kymmenisen vuotta sitten,
mutta en ole koskaan oikein osannut tehdä
siellä hoitotoita. Varhaisia metsänhoito-
kokemuksiani ovat koko perheen kevätrek-
ket metsään, jossa perkasimme vanhempie-
ni ja sisarusteni kanssa heinikköä taimien
ympäri. Moottorisahaa ei meidän talou-
dessa koskaan nähty.

Metsänhoidon siirryttyä vastuulleni
olen suojellut metsästä suoalueen sekä ra-
kentamattoman rantavyöhykkeen. Lisäksi
olen sopinut metsänhoitotoista paikallisen
metsänhoitoyhdistyksen kanssa.

METSÄTYÖT

Keskustelen Mika Hujalan kanssa sahan kylmäkäynnistyksestä.

Kevytkin saha tuntuu painavalta, kun sen kanssa työskentelee muutaman tunnin.

Kiinnitän mittanauhan puun tyveen heti kaadon jälkeen. Mitta kulkee mukana karsimisen ajan.

Pekka Sivonen tietää kaiken metsurin työstä. Turvallisuus on tärkeintä.

Mika Hujalan taidon näyte sahauksesta. Saranapuu pitää rungon juuri ja juuri pystyssä.

Moottorisahan ajokortti

Suomessa kaavilaan moottorisahan ajokortin käyttöön-ottoa. Ruotsissa ajokortin suorittaminen on ollut mahdollista jo kymmenen vuoden ajan.

Ruotsi on linjannut moottorisahan ajokortin pakolliseksi vain metsänhoitotöitä ammatikseen tekeville. Harrastajat eivät sitä tarvitse.

Omaa moottorisahatietouttaan voi kerrata netissä osoitteessa moottorisahakortti.fi

Kotipaikkakunnallani Helsingissä olen käynyt Suomen metsäkeskuksen järjestämän, vuoden kestäneen Metsään-peruskursin. Se antoi mukavan yleiskatsauksen Suomen metsätaloudesta ja metsänomistajan roolista.

Viisi vuotta sitten ostin raivaussahan. Helteisellä kesälomaviikollani perkasin sillä kuusentaimikkoja esiin leppäpusikoita ja koivunvitsoista. Homma sujui kovin hitaasti, sillä keltanokkaisen metsätyönharastajan kunto loppui aina noin kolmannen työtunnin jälkeen.

Sen lisäksi, että voimani osoittautuivat heiveröisiksi, paljastui, ettei työpäiväni kelpaanut Kemera-tuetuksi taimikonhoidoksi. Jouduin palkkaamaan ammattimetsurin tekemään urakan loppuun.

Luontoalan opintoihin

Raivaussahaa en ole tuon kokeilun jälkeen käyttänyt. Se taitaa olla jo ruosteessa. Moottorisahaa en ole omistanut enkä olisi sellaiseen uskaltanut koskeakaan.

Viimein päätin aloittaa metsäsuhteen uudelta pohjalta ja päädyin suorittamaan luonto- ja ympäristöalan perustutkintoa Hyria koulutuksen järjestämänä aikuis-koulutuksena. Kaksivuotinen koulutus

sopii suoritettavaksi työn ohessa, sillä lähiopetustunneilla ei ole läsnäolopakkoa.

Opetus tapahtuu Hyvinkäällä entisessä Uudenmaan maatalousoppilaitoksessa. Siellä koulutetaan muun muassa arboristeja, maaseutuyrittäjiä ja metsureita.

Pelkästään moottorisahan käyttöä varten ei tarvitse kuluttaa kahta vuotta koulun kirjoilla. Siihen on tarjolla myös lyhytkursseja.

Kahden viikonlopun kurssi

Opintoihini kuuluu moottorisahan huolto ja käyttö. Töiden takia en kuitenkaan pääsyt oman ryhmäni mukaan, joten paikkasin opintojani lyhytkursseilla, joka toteutettiin kahtena viikonloppuna. Kurssi oli osa metsätalousyrittäjän tutkintoon tähtäviä opintoja, mutta onneksi mahduin mukaan.

Meitä oli kymmenkunta osallistujaa, joista usealla oli omaa metsää. Muutamilla oli jo oma moottorisahakin mukana.

Kouluttajina toimivat Hyria metsätalousyrittäjän ammattitutkinnon vastuukouluttaja **Pekka Sivonen** sekä arboristien kouluttaja **Mika Hujala**.

Olin kaivannut vielä kolmannenkin opettajan, joka olisi kädestä pitäen neuvonut ja ohjannut minua, koska tunsin olevani joukon kokemattomin.

Ensimmäisenä viikonloppuna kävimme läpi metsänhoitoon liittyviä lakiasioita, työmaan suunnittelua sekä ympäristöasioita, kuten luonnon ja eläimien huomioon ottamista. Vertailimme moottorisahojen ominaisuuksia ja opettelimme sahan huoltoa.

Turvallisuus etusijalla

Yllätyksekseni löysin itsestäni innokkaan moottorisahan puhdistajan. Oli erinomaisen tyydyttävää saada pihkaisen ja roskaisen Stihlin koppa auki, purkaa ja puhdistaa käynnistin jousineen ja narupyörineen, huoltaa kytkin ja puhdistaa suodattimet. Sen jälkeen kasasin koneen ja puunasin kopan kiiltäväksi.

Teräketjun teroittaminenkin oli helppoa, kun koululla on käytössä asianmukaiset tilat ja välineet sekä asiantuntijat auttamassa. Jäin miettimään, miten ihmeessä moottorisahan huoltaminen onnistuisi metsässä.

Toisen viikonlopun aikana ennen maastotyöskentelyä keskityttiin turvasäädöksiin ja -varusteisiin.

Pekka Sivosen luento työturvallisuudesta tuli minulle tarpeeseen. Aloin ymmärtää, mitä vaaroja metsähommissa on. Voi jäädä kaatuvan puun alle, liukastua, kompastua ja kaatua monella eri tavalla mutta ennen

kaikkea loukata itsensä vakavasti moottorisahalla.

Työturvallisuuskeskuksen mukaan vaaratilanteita esiintyy erityisesti silloin, kun työskennellään väsyneenä, huonolla säällä, pimeässä, myrskytuhoalueilla tai sähkölinjojen läheisyydessä.

Kännykkä mukaan

”Kovalla tuulella tai kovalla sateella ei kannata lähteä metsähommiin”, Hujala totesi. Sivonen puolestaan arvioi, että ammattimetsuri menee töihin lähes säällä kuin säällä.

Metsätyön vaarallisuutta lisää se, että sitä tehdään usein yksin. Paras ensiapulaite on kännykkä, jolla itsensä loukannut voi hälyttää apua. Varustevyöhön Sivonen ja Hujala suosittelivat pakkaamaan ensisidepakkauksen, laastaria, peilin ja puristusiteen.

”Peilin siksi, että yksin työskentelevä voi nähdä esimerkiksi käsivarren takaosaan syntyneen haavan”, Hujala neuvoi.

Jokaisen harrastajametsurin tulee ottaa itse vastuu turvallisuudestaan. Metsään lähtiessään hänen pitäisi ilmoittaa läheisilleen tai naapureille, mihin päin on menossa ja kuinka kauan aikoo siellä työskennellä. Työrupeaman päätteeksi pitää ilmoittaa, että päivä on pulkassa ja kaikki hyvin. ➤

Ammattitaito

Ammattitaitoon kuuluvat kaato-, karsinta- ja katkaisutekniikan lisäksi muun muassa sahan huoltaminen ja riittävä ensiaputaito.

Ammattitaidon voi hankkia metsäkoulussa, kursseilla tai tutulta ammattilaiselta.

LÄHDE
työturvallisuuskeskus.fi

Mika Hujala pohtii kurssille osallistuvan Timo Paalan (oik.) kanssa, miten konkelo laukaistaan.

SAHAUSOPPIA AIKUISILLE

HYRIA KOULUTUS, Hyvinkää
 AMMATTIOPISTO LIVIA, Paimio
 OULUN SEUDUN AMMATTIOPISTO, Muhos
 TREDU, Tampere
 SEKÄ MUUT oppilaitokset ja mm. metsänhoitoyhdistykset

Ensimmäinen puuni kaatuu! Hyvillä opeilla ja kunnollisilla varusteilla se onnistuu vasta-alkajaltakin.

Tärkeät turvavarusteet

Sovitin itselleni turvavarusteita, joita Hyria lainaa kurssin ajaksi. Huomiovärinen suo- jatakki ja viiltosuojahousut henkarista mu- kaan. Jalkaan vedin kahdet villasukat, jotta kylmyys ei nipistelisi varpaita. Niiden päälle tukevat, oranssit turvasaappaat, joissa var- paat ovat suojassa jopa 1 150 kilon painolta.

Kysyin Sivonselta, voisiko viiltosuojakan- kaasta valmistaa itselleen turvahousut. ”Materiaalia ei saa mennä itse leikkaamaan, joten ei voi”, kuului vastaus.

Jos sattuu sahaamaan moottorisahalla housunsa rikki, on ostettava uudet. Parhais- sa housuissa on viiltosuojaa koko lahkeen piteudelta ja leveydeltä.

Oranssissa kypärässä on pakolliset kuulo- suojaimet ja visiiri. Kypärä on vaihdettava kolmen vuoden välein, sillä UV-valo hau- rastuttaa materiaalin. Sivonen suositteli merkitsemään kypärään käyttöönotto- päivämäärän, vaikka kypärässä on myös vanhenemisesta kertova väri-indikaattori.

Kypärän niskakangas suojaa paarmoilta ja sateelta. ”Ei valu sadevesi niskasta puseron sisään”, Sivonen totesi.

Kuulosuojaimia täytyy käyttää yli 80 desi- belin melussa työskennellessä. Harva moot- torisaha on sitä hiljaisempi.

Turvakäsineitä ei kuulemma enää välttä- mättä tarvita, jollei sahuri käsittele samalla työrupeamalla vaarallisia kemikaaleja kuten torjunta-aineita.

Saha voimien mukaan

Koska ranteissani ei juuri ole ruista, minulle varattiin Hyrian valikoimista kevyt, alle viisikiloinen Hus- qvarna 543.

Hyrian havaintometsässä Märkiössä on nuori männik- kö, josta saa harventaa puita kaatoharjoituksena.

Kun tarvoim männikköön paksussa lumihangessa sa- han, täyden kombikannun ja pari kiloa painavan varuste- vyön kanssa, valuin hikeä jo ensimetreillä.

Tukeva varustevyö itsessään painaa puo- lisen kiloa. Lisäksi vyössä kulkevat mukana rullamitta, pinotavarasakset, nostokoukku ja ensiaputarvikkeet.

Reppu eväineen ja lämpimine juomineen jäi nuotiopaikalle taukoa odottelemaan.

Puu kaatuu!

Kiihdyttelen sahaa täysille kierroksille ja painan laippaa mäntyyn. Suuntaan yläviisi-

tosta kohti puun ydintä mutta syvyydeltään vain viidesosan verran puun halkaisijasta. Sitten vaakasahaus kohti yläsahauksen päätelinjaa. Saan puusta pois kolmiomaisen palan. Sain aikaan kaatoloven!

Kypärässäni tuntuu koputus, kun Mika Hujala tulee tarkistamaan työni jälkeä.

”Yritä saada vaakasahaus perille asti. Tee aukkoa vähän isommaksi”, hän neuvoo.

Uusi yritys. Sa- ha ei tunnu oikein tottelevan, vaikka puristan kahvaa ja yritän kurkkia oikeata sahauslin- jaa. Lopulta sahausjälki kelpaa Hujalalle.

Saan sahatuksi kaatoloven vastakkaiselle puolelle oikeaoppisen viillon. Keskele puu- ta jää pitopuu saranaksi. Sovittelen viilton kaatovänkärin. Ryhdyn työntämään puuta kumoon, ja Hujala tulee avuksi.

Puun lähtiessä kaatumaan siirryn syr- jään siltä varalta, että puun tyvi ponnahtaa korkealle. Mänty rysähtää suunniteltuun suuntaan.

Ensimmäinen puuni on kaadettu. ●

Saha ei tunnu oikein tottelevan, vaikka puristan kahvaa ja yritän kurkkia oikeata linjaa.